

Is de Schapenplas in de Put van Buren nog een geschikt leefgebied voor libellen?

Beheersvraag boswachter beantwoord met extra onderzoek

Door Karin Verspui

Figuur 1. De Schapenplas in de Put van Buren

Sinds 2006 kom ik in de Put van Buren en tel tien keer tussen mei en september op zes monitoringroutes de libellen. De Put van Buren, ook wel het Tichelterrein genoemd, is een natuurgebied van Staatsbosbeheer, dat rijk is aan libellen. In de loop der jaren heb ik op de routes dertig soorten libellen waargenomen (Verspui 2010, Verspui 2006-2014), met bijzondere soorten zoals de vroege glazenmaker (*Aeschna isosceles*), de glassnijder (*Brachytron pratense*) en de gevlekte witsnuit (*Leucorrhinia pectoralis*).

Tijdens een bespreking met Hans van Heiningen, boswachter van Staatsbosbeheer Rivierenland (@boswachterHans op twitter), over de resultaten van het monitoren van libellen in de Put van Buren van het afgelopen jaar, kwam het gesprek op beheer. Hans van Heiningen vroeg zich af of de plas in de wei met schapen aan de zuidkant van het gebied (figuur 1) nog wel geschikt was voor libellen en of er niet drastisch beheer moest worden uitgevoerd om de situatie te verbeteren.

Mijn indruk van dit deel van terrein was niet zo slecht maar ik kom er niet zo vaak

omdat de monitoringroutes niet door dat gedeelte lopen. Navraag bij insectenwerkgroepsleden van de NVWC die ook al jaren in het gebied komen (Kars Veling, Annette van Berkel en Rob van de Haterd) leerde dat ook zij niet de indruk hadden dat dit gedeelte minder geschikt was voor libellen.

Om een onderbouwd advies te kunnen geven aan de boswachter, was het nodig om de libellenfauna daar te onderzoeken.

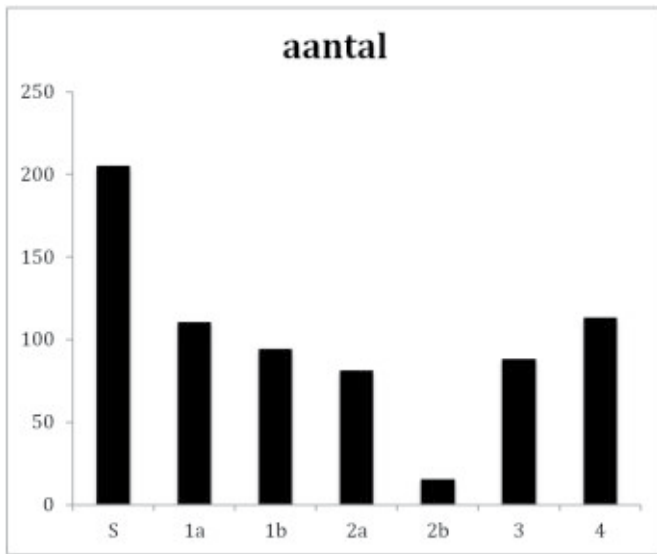
In 2014 is er een extra monitoringroute van 50 meter uitgezet aan de rand van de Schapenplas. De tellingen van deze route kunnen vergeleken worden met de tellingen op de zes routes (van 50 meter) in andere gedeeltes van de Put van Buren.

Op de route bij de Schapenplas zijn in 2014 op tien waarnemingsrondes 205 libellen geteld en er zijn 14 soorten libellen (Tabel 1) waargenomen.

Tabel 1. De aantallen libellen waargenomen op de route bij de Schapeplas in 2014

soort	aantal
azuurwaterjuffer (<i>Coenagrion puella</i>)	9
blauwe breedscheenjuffer (<i>Platycnemis pennipes</i>)	2
bloedrode heidelibel (<i>Sympetrum sanguineum</i>)	22
bruine glazenmaker (<i>Aeshna grandis</i>)	4
bruinrode heidelibel (<i>Sympetrum striolatum</i>)	2
gewone oeverlibel (<i>Orthetrum cancellatum</i>)	1
gewone pantserjuffer (<i>Lestes sponsa</i>)	1
glassnijder (<i>Brachytron pratense</i>)	2
houtpantserjuffer (<i>Chalcolestes virides</i>)	3
lantaarntje (<i>Ischnura elegans</i>)	16
paardenbijter (<i>Aeshna mixta</i>)	7
steenrode heidelibel (<i>Sympetrum vulgatum</i>)	25
variabele waterjuffer (<i>Coenagrion pulchellum</i>)	104
viervlek (<i>Libellula quadrimaculata</i>)	7

Het was de vraag of de aantallen en het aantal soorten bij de Schapenplas kleiner zijn dan in de andere routes en of het aantal unieke soorten, soorten die alleen in die route worden gevonden, bij de Schapenplas kleiner is dan in de andere routes?

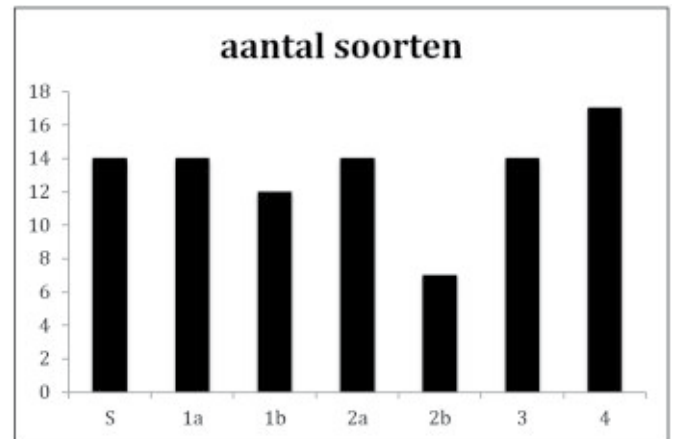
Figuur 2. Het aantal getelde libellen op de routes in 2014. S= route bij de Schapenplas.

Op de route bij de Schapenplas zijn meer libellen waargenomen dan op andere routes. Het aantal soorten is hetzelfde als in drie andere routes, minder dan in één route en meer dan in twee routes. De route bij de Schapenplas behoort bij de groep van vier routes waar geen unieke soorten zijn gezien.

Figuur 3. Een piepjonge Viervlek (*Libellula quadrimaculata*) die net uit zijn larvehuidje is gekropen in de vegetatie bij de Schapenplas.

Figuur 4. Gevlekte witsnuitlibel, mannetje. (foto Christian Fischer)

Figuur 5. Het aantal soorten libellen op de routes in 2014. S= route bij de Schapenplas.

De gegevens wijzen erop dat de Schapenplas net zo geschikt is voor libellen als de andere plassen in het gebied. Er is geen noodzaak om extra beheer uit te voeren voor het gebied bij de Schapenplas. Voor alle plassen is het belangrijk dat het volledig dichtgroeien door beheer wordt tegengegaan. Het is belangrijk om per jaar slechts een deel van een plas te schonen zodat verstoring voor libellen wordt beperkt. Met relatief weinig inspanning was het met dit kleine onderzoekje mogelijk voor de beheersvraag van de boswachter een redelijk onderbouwd antwoord te leveren.

Literatuur

Verspui, K. 2010. Libellenrijkdom in Buren Hakal 36(4): 36-39.
 Verspui, K. 2006-2014 Libellen in de Put van Buren. Verslagen voor Staatsbosbeheer.

Figuur 6. Glassnijder (foto: Christian Fischer)

